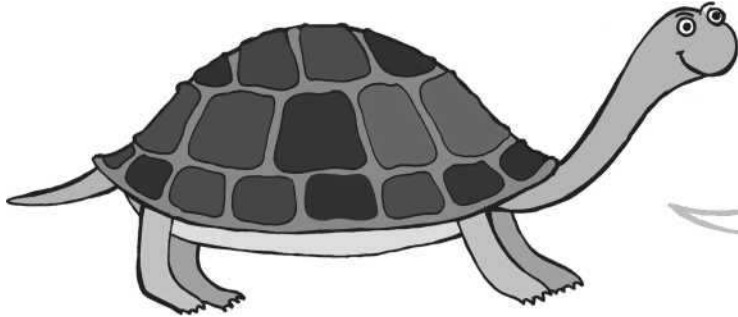

TÚTO TÉMU VYPRACOVALI:

([Anna Jureková](#), [Karin Hudačková](#), [Adriana Cisková](#))

CHCEME

Dobrý deň, som korytnačka močiarna. Hovoria o mne, že som pomalá, ale nieje to celkom tak. Kým sa pre niečo rozhodnem, najprv dlho premýšľam, aby som sa rozhodla správne a potom idem vytrvalo za svojim cieľom. V tejto časti Vás budem sprevádzať zeleným obstarávaním.

ZELENÉ OBSTARÁVANIE JE NAKUPOVANIE ŠETRNÉ A OHĽADUPLNÉ K ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU.

Čo to znamená? Predstavte si, že potrebujete kúpiť (obstarať = kúpiť) nový zošit, vojdete do papiernictva a nájdete tam kôpky zošitov rozličných farieb a veľkostí. Keďže chcete kúpiť zošit, ktorý čo najmenej zaťažil životné prostredie, mali by ste hľadať na jeho obale značku alebo vetu, ktorá Vás informuje, že bol vyrobený z recyklovaného papiera (čiže namiesto nových stromov bol na jeho výrobu použitý starý papier). Ďalej si na obale prečítate, v ktorej krajine bol vyrobený - teda kde sídli závod, ktorý ho vyrobil. Ak zošit nepochádza zo Slovenska, ale vzdialenej krajiny, jeho doprava do papiernictva trvala dlhšie a tým došlo k väčšej záťaži životného prostredia (viac spotrebovanej nafty, viac škodlivých plynov...).

ZELENÉ OBSTARÁVANIE = obstarávanie (nakupovanie) tovarov a služieb, berúce do úvahy vplyv vybraného tovaru a služieb na životné prostredie. Uprednostňované sú tovary a služby, ktorých negatívny vplyv na životné prostredie je čo najmenší.

ZELENÉ ÚRADOVANIE = environmentálne vhodné správanie inštitúcií- úradov, škôl, ale aj samostatných podnikov. Zelené úradovanie zahŕňa systematické opatrenia zamerané na samotnú prevádzku (napr. ciele úspory energie, environmentálne vhodné čistenie), rovnako ako na oblasť verejného obstarávania (nákupu a zásobovania).

EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO je moderný systém hospodárenia, ktorý bez použitia škodlivých pesticídov a hnojív a bez týrania zvierat produkuje kvalitné a zdravé biopotraviny. Ekologické poľnohospodárstvo zároveň prispieva k udržovaniu vyváženej kultúrnej krajiny a vytvára podmienky pre rozvíjanie vidieka.

- 9 produkty šetriace energiu a prírodné zdroje (produkty s certifikátom a ekoznačkou), ktoré možno recyklovať a nevzniká z nich zbytočný odpad (nie sú zabalené v zbytočných obaloch)
- 9 potraviny z ekologického poľnohospodárstva od čo najmenej vzdialených výrobcov
- 9 výrobky bez nebezpečných látok poškodzujúcich životné prostredie a naše zdravie

■ L

• U'

Súťaže, ktoré Vás nabádajú ku kúpe konkrétnych výrobkov a ponúkajú výhry či odmeny, sú v skutočnosti reklamným ťahom firmy, aby zvýšila predaj svojho výrobku. Ak na Vašej škole prebieha takáto súťaž, upozornite pani učiteľky, že spotrebiteľské súťaže nie sú v súlade s myšlienkou a poslaním Zelenej školy.

EKOLOGICKÉ OZNAČOVANIE PRODUKTOV U NÁS A VO SVETE:

Touto značkou sa na Slovensku označujú rastlinné a živočíšne výrobky vyprodukované v ekologickom poľnohospodárstve, čiže BIOprodukty (napr. obilie, zelenina, krmivá, vajcia, kurčatá atď.) a BIOpotraviny (napr. mlieko, cestoviny, chlieb, čaj, maslo atď.).

BIOvýrobky označené touto ekoznačkou boli vyrobené alebo dovezené do Českej republiky a sú bez použitia umelých hnojív, pesticídov a s citlivým prístupom k zvieratám.

V rámci Európskej Únie nájdeme na trhu oficiálne európske označenie pre produkty a služby, známe ako Európsky kvet.

Výrobky vyrobené spôsobom, ktorý čo najmenej poškodzuje životné prostredie - napríklad nízka spotreba energie, vody, z recyklovateľného materiálu alebo recyklovateľné... Prísne kritériá kontroluje a značku udeľuje Ministerstvo životného prostredia SR.

Analogicky v Českej republike sa udeľuje značka Ekologicky šetrný výrobek.

Touto značkou musia byť označené všetky produkty ekologického poľnohospodárstva - teda všetky BIO výrobky, ktoré vznikli na území Európskej únie.

Patrí medzi prvé centrálné riadené systémy environmentálneho značenia. Bola založená v Nemeckej spolkovej republike v roku 1977 a je udeľovaná spoločnostiam, výrobkom a službám, ktoré sú ohľaduplné k životnému prostrediu.

Výrobky označené značkou FairTrade (spravodlivý obchod) zaručujú šetrný manažment a spravodlivú odmenu pre ľudí z ekonomicky menej výkonných krajín, z tzv. 3. sveta.

Pri tematike zeleného obstarávania je treba spomenúť pojem ekoznačka - je to pojem, používaný pre označovanie výrobkov a služieb, ktoré sú v priebehu celého životného cyklu šetrnejšie nie len k životnému prostrediu, ale aj ku zdraviu spotrebiteľa. Ich kvalita pritom zostáva na veľmi vysokej úrovni.

IVJ.

Viete, aký je rozdiel medzi recyklovaným a recyklovateľným výrobkom/ materiálom?

Výrobok z RECYKLOVATEĽNÉHO MATERIÁLU je taký, ktorý možno po použití recyklovať. Väčšinou ide o obaly a materiály, ktoré je možné triediť a následne j využiť pre výrobu nových výrobkov. Samozrejme, nesmú skončiť v klasickom koši, ale v triedenom zbere.

t ni*

Ak je výrobok z RECYKLOVANÉHO MATERIÁLU, znamená to, že na jeho výrobu bola využitá „stará“ surovina - napr. papier, sklo (jedenkrát alebo viackrát už predtým použitá surovina).

VYPLŇTE NASLEDUJÚCU TABUĽKU:

(pomôže Vám pani hospodárka, riaditeľka, upratovačka alebo pani vedúca školskej jedálne)

OTÁZKA	ODPOVEĎ	DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE
Nakupuje škola potraviny od slovenských výrobcov?	ÁNO	Školská jedáleň nakupuje suroviny od slovenských výrobcov
Nakupuje škola potraviny od miestnych výrobcov (čo najbližšie ku zdroju)?	ÁNO	
Nakupuje škola vo veľkoobjemových ekonomických baleniach, príp. bez obalov?	ÁNO	Zemiaky, cestoviny, ryža, kompóty,...
Nakupujete vo Vašej škole do školskej jedálne certifikované biopotraviny (ovocie, zelenina, pečivo, múku, cestoviny, strukoviny, mlieko a mliečne výrobky, mäso a pod.)?	ÁNO	Syr tofu, semolinové cestoviny
Máte v škole bufet?	ÁNO	
Nakupujete vo Vašej škole do školského bufetu biopotraviny?	NIE	
Majú stravníci v školskej jedálni každodenne možnosť výberu aj vegetariánskej stravy?	NIE	
Je pitný režim a stravovanie v škole vyriešené bez automatov?	ÁNO	Minerálna voda + nápoj za obedom
Uprednostňuje škola pri údržbe, opravách a rekonštrukciách prírodné materiály (drevo, sklo, hlinu, prírodné linoleum, ...)?	ÁNO	Ekologický lak na parkety,...
Používajú sa v záhrade a pri starostlivosti o interiérovú zeleň iba organické a prírodné hnojivá a biologická ochrana rastlín?	NIE	Škola nehnojí trávnik
Je na škole zavedené povinné prezúvanie? <i>Prezúvaním sa znižuje množstvo špiny donesenej do školy na topánkach a teda sa znižujú aj nároky a náklady na upratovanie.</i>	ÁNO	
Používate v škole papier v obidvoch strán?	ÁNO	Keď je to možné
Používate v škole recyklovaný papier?	NIE	
Obmedzujete v škole tlač len na nevyhnutne dôležité materiály?	ÁNO	
Používate v škole ekologické čistiace prostriedky?	ÁNO	
Zistili ste ešte niečo ďalšie? ZAPÍŠTE TO:		Biodpad zo ŠJ odoberá zmluvný odberateľ

O nakupovaní v rôznych súvislostiach by ste sa mali aj učiť v škole na rozličných vyučovacích predmetoch.
Uvedte príklady, čo ste sa dozvedeli o tejto téme:

VYUČOVACÍ PREDMET	ČO STE SA DOZVEDELI
BIOLÓGIA	Zásady správneho a vyváženého stravovania

POKÚSTE SA ZISTIŤ!

Máte v škole zavedené tradičné akcie, ktoré pomáhajú šetriť planétu zodpovedným spotrebiteľským správaním? **Ak áno, popíšte ich.** (napr. Týždeň varenia z BIOpotravín či Deň/Týždeň nenakupovania a pod.).

ZHRNUTIE

ZÁKLADÉ ZISTENÝCH ÚDAJOV SKÚSTE DOPLNIŤ TABUĽKU.

Do ľavého stĺpca tabuľky doplňte, čo Vaša škola robí v prospech zeleného obstarávania a úradovania - do pravého stĺpca vpište postrehy o tom, aké má Vaša škola rezervy, v ktorých by sa mohla zlepšiť: **Tabuľka Vám pomôže pri výbere prioritnej témy a pri príprave environmentálneho akčného plánu.**

PRE	PROTI
Škola má bufet	Mal by sa zlepšiť sortiment v bufete
V škole je školská jedáleň, ktorá nakupuje od slovenských výrobcov, zabezpečuje žiakom aj pitný	

